

Forebyggende plan barn og unge 2023-2028

Forebyggende plan er utarbeidet på bakgrunn av Barnevernsreformen – en oppvekstreform som trådte i kraft 01.01.2022. Målsettingen med reformen er å bidra til å styrke arbeidet med forebygging og tidlig innsats. Kommunen skal fremme gode oppvekstsvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal også sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og unge, jfr. barnevernsloven §15-1.

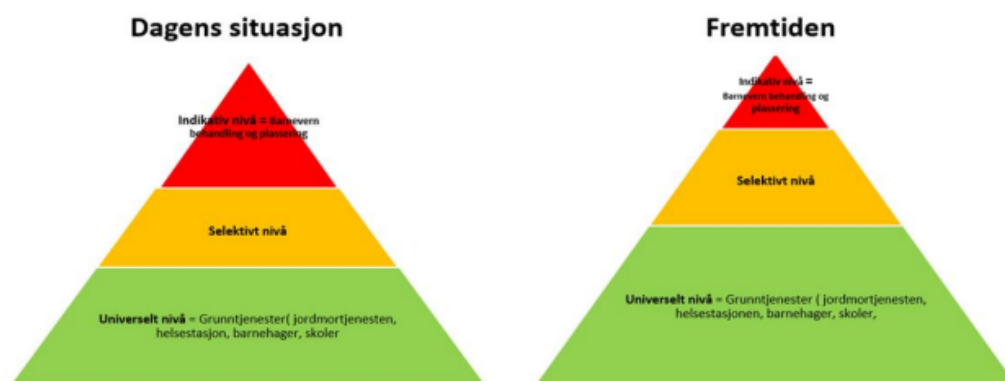
Forebygging handler om å forhindre at uønskede ting skjer. Forebyggende arbeid rettet mot barn og unge handler først og fremst om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Da trenger vi kunnskap om hva som utløser og opprettholder uønskede hendelser, slik at vi kan gripe inn og endre kurs. Forebygging kan deles inn i 3 ulike nivåer:

1. Universell er den mest generelle og innebærer at fordelene ved tiltaket vil være større enn kostnadene for alle i en populasjon.

2. Selektiv er tiltak hvor balansen mellom kost og nytte er slik at tiltaket bare kan anbefales for en gruppe av populasjonen som har høyere risiko enn resten av populasjonen.

3. Indikert er for personer som det er avdekket en risikofaktor hos, som er høy nok til at forebyggingen kan forsvares

På figurene nedenfor viser dagens situasjon at det brukes mye ressurser på rødt nivå, tiltak som både har høy menneskelig og økonomisk kostnad. Ved å i fremtiden kunne gi mer hjelp i en tidlig fase, vil vi bedre forebygge og ivareta barna, ungdommen og familien deres på en bedre måte.

Status på arbeid med Forebyggende plan og tiltak – pr. 28.05.2025

I *Forebyggende plan barn og unge 2023–2028* fremgår det under punkt 6 *Oppfølging av planen* hvordan arbeidet med planen skal følges opp i kommunen. Det er bestemt at Utvalg for levekår årlig skal orienteres om status i oppfølgingen av handlingsplanen, og at kommunestyret skal motta dette som en referatsak.

Styrket samarbeid og gjennomføring

Det har blitt jobbet systematisk med tiltakene i planen. Tverrfaglig team har vurdert status for hvert enkelt tiltak og ført dette inn i den vedlagte oversikten. I tabellen fremgår det hvilke tiltak som er igangsatt, gjennomført eller ikke påbegynt, samt relevante kommentarer og vurderinger. Tabellen benytter fargekoder for å vise hvilket nivå tiltaket retter seg mot: **universelt nivå**, **selektivt nivå**, eller **individnivå**. Det systematiske arbeidet viser resultater og en klar majoritet av tiltakene er i gang eller pågår, og enkelte tiltak er allerede ferdigstilt, og flere viser til delvis gjennomføring og videre planlegging. Tiltakene dekker fire hovedområder: **Livsmestring**, **Barnets stemme**, **Informasjon** og **Tidlig innsats**.

Eksempler på noen gjennomførte/pågående tiltak med god utvikling:

- Infoskjermer er nå på plass på blant annet alle skoler og idrettsanlegg i kommunen. Disse brukes aktivt til å formidle informasjon og tilbud til barn, unge og foresatte. Skjermene styrker både tilgjengeligheten til lavterskeltilbud og bevisstgjør barn og unge om rettigheter, møteplasser og hjelpetjenester.
- Skolelos-ordningen er ferdigstilt og er nå en del av teamet på alternativt opplæringsarena/læringsmiljøteamet, og fungerer som et viktig bindeledd mellom skole og andre tjenester for barn som trenger tett oppfølging.
- Foreldrerådgiver er utdannet, noe som styrker foreldrestøtten for de som trenger det mest.

Erfaringer viser at arbeidet krever langsiktig innsats, god samordning, og tett oppfølging på tvers av sektorer. Utvikling av en felles forståelse og felles praksis for det forebyggende arbeidet er tidkrevende, men avgjørende for varig effekt.

Positiv samfunnsutvikling – tryggere miljø

Et tydelig tegn på fremgang er at SLT-koordinator melder om et roligere og tryggere oppvekstmiljø blant barn og unge i kommunen det siste året, som også underbygges av UngData-undersøkelsen 2025. Dette kan tolkes som en direkte effekt av både universelle og målrettede tiltak i planen – som tidlig innsats, styrket tverrfaglig samarbeid og bedre informasjonstilgang.

Samspill med Oppvekstreformen

Forebyggende plan og Oppvekstreform-prosjektet i Lister utfyller hverandre. Prosjektet er nå forlenget ut 2026. Dette gir økt tyngde og gjennomslagskraft i det forebyggende arbeidet, samtidig som det bygger en mer helhetlig oppvekstpolitikk.

Videre arbeid og behov

Selv med høy gjennomføringsgrad er det fortsatt tiltak som gjenstår, og flere som krever langsiktig innsats og tverrfaglig oppfølging. For å lykkes med helhetlig og bærekraftig forebygging, må tiltakene følges tett opp, forankres godt og sees i sammenheng med øvrige planer og prosesser i kommunen. Behovet for tid, kapasitet og vedvarende samhandlingskultur er tydelig. Likevel peker utviklingen i retning av at kommunen er på rett vei – og at innsatsen gir resultater.

Vedlegg:

- Oversikt over tiltak i Forebyggende plan barn og unge 2023–2028 med status pr. 28.05.2025